

(Kort bemærkning).

Anne Baastrup (SF):

Hr. Bruno Jerup hørte vist ikke efter, da hr. Ole Vagn Christensen holdt en meget stærk tale om, at alle de ting, der står i denne rapport, alle de fejl og mangler, der er rundt omkring på de forskellige uddannelsesinstitutioner, skal ordnes, og at hr. Ole Vagn Christensens parti vil støtte, at de bliver ordnet. Og hvis det er sådan, at alle de ting, der står i denne rapport, bliver ordnet, kommer det da ikke til at koste ret meget – bortset fra uddannelsen.

(Kort bemærkning).

Bruno Jerup (EL):

Det har fru Anne Baastrup jo ret i: Hvis hr. Ole Vagn Christensens tale bliver taget for pålydende og man faktisk gennemfører mange af de ting, som står i den rapport, vil det efterfølgende ikke komme til at koste så mange ekstra penge, men alene gennemførelsen af de ting, der står i rapporten, vil jo komme til at koste en hel del, men den gennemførelse tror jeg både fru Anne Baastrup og Enhedslisten vil hilse velkommen.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Henning Grove):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 18:

Forslag til folketingsbeslutning om sikkerhed og sundhed for institutionsbrugere.

Af Bruno Jerup (EL) og Jette Gottlieb (EL).
(Fremsat 9/10 96).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Arbejdsministeren (Jytte Andersen):

Vi har jo været inde på den del af Enhedslistens forslag, som handler om, hvorvidt arbejdsmiljøloven også skal omfatte andre end dem, der er i arbejde, eller som befinder sig i en undervisningssituation, hvor der er praktiske øvelser, så det vil jeg ikke knytte flere bemærkninger til.

Jeg synes, arbejdsmiljøloven er god, og jeg synes, den skal bruges til at sikre sundheden og sikkerheden for dem, der er i arbejde, og ikke på helt andre områder.

Det betyder ikke, at børn og unge ikke skal have forsvarlige rammer, og det er sådan set også baggrunden for, at vi arbejder videre ud fra de anbefalinger, der er i den rapport, som er blevet omtalt et par gange.

Vi arbejder videre med at skærpe opmærksomheden på sikkerheden og med at sætte projekter i gang, som skal sikre sundheden for børn og unge, og vi arbejder også videre med at få børn og unge inddraget i sikkerhedsarbejdet, som der jo har været talt så varmt om. Så det er ikke således, at verden står stille, fordi det beslutningsforslag, som netop er blevet behandlet, ikke får flertal.

Når det drejer sig om tilsynet med de sundhedsmæssige forhold, vil jeg oplyse, at den bekendtgørelse, som præciserer embedslægens opgaver, faktisk giver embedslægen hjemmel til at fastlægge grænser og fastsætte regler, der gælder for skoler og daginstitutioner.

Og jeg vil kort opsummere, hvad de regler går ud på:

Embedslægen har til enhver tid adgang til de institutioner, som forslaget omhandler, og hvis embedslægen konstaterer sundhedsmæssige mangler, kan embedslægen rette en henstilling til institutionen om at afhjælpe manglerne, og hvis det konstateres, at der er sundhedsmæssige mangler, har embedslægen også mulighed for at anmode kommunalbestyrelsen eller amtsrådet om at udstede et påbud eller nedlægge et forbud, og hvis man ikke overholder forbudet eller påbudet, kan det straffes med bøde.

Der er endvidere i loven og bekendtgørelsen om forebyggende sundhedsordninger for børn og unge fastsat regler om, at den kommunale sundhedstjeneste skal rådgive om sundhedstilstanden i skoler og institutioner og om de hygiejniske forhold i bredeste forstand.

Det er Sundhedsministeriets opfattelse, at vi med de eksisterende regler i embedslægeloven og reglerne om den kommunale sundhedstjeneste har et ganske fornuftigt regelsæt for rådgivning af og tilsyn med skoler og institutioner, som indebærer, at de lokale sundhedsmyndigheder arbejder sammen med de enkelte skoler og institutioner om at opbygge de bedste forudsætninger. Det er faktisk det, der er regler for, og af forklarlige grunde er det dermed ikke nødvendigt at give flere regler for det.

Så regeringen finder altså ikke, at der er behov for at udvide embedslægerens opgave, når det drejer sig om tilsyn med skoler og institutioner.

Og jeg kan vedrørende de bygningsmæssige forhold oplyse, at der allerede i bygningsreglementet fra 1995 findes en lang række specifikke krav til forskellige typer af institutioner.

Det drejer sig bl.a. om krav vedrørende ventilation i daginstitutioner, dvs. vuggestuer og børnehaver, og skoler og om arealkrav med hensyn til opholdsrum i vuggestuer og børnehaver og klasserum i skoler samt om lydforhold i daginstitutioner og undervisningslokaler.

Endelig er der krav vedrørende brandforhold for alle typer af institutioner.

Bygningsreglementet blev revideret så sent som i 1995, og Boligministeriet skønnede dengang, at der ikke var yderligere behov for at fastsætte specifikke krav til de enkelte institutioner.

Så det er regeringens opfattelse, at der faktisk er en lang række regelsæt og reguleringer og præciseringer, som overflødiggør beslutningsforslaget, hvor velment det end er, og det er jeg ikke et øjeblik i tvivl om at det er, men alt tyder faktisk på, at det nuværende regelsæt godt kan leve op til de ønsker, som Enhedslisten har, både med hensyn til embedslægens embedsforlelsesmuligheder og med hensyn til bygningsreglementets præciseringer af, hvad kommuner og amter skal leve op til.

(Kort bemærkning).

Bruno Jerup (EL):

Jeg er da glad for, at ministeren i det mindste har en positiv opfattelse af hensigten med vores forslag, men som jeg har nævnt tidligere i dag, og som ministeren gentog, kan den embedslægeinstitution, vi har, jo kun rette henstillinger til kommunalbestyrelsen, og det synes jeg er et meget vigtigt punkt, for det vil sige, at den i dag faktisk ikke har den mulighed for at give et

pålæg, som f.eks. Arbejdstilsynet har, som har mere vidtrækkende beføjelser, og derfor mener vi fra Enhedslistens side – og det kan jeg så forstå at ministeren er uenig i – at det er vigtigt at gå det skridt videre at give embedslægen mulighed for at give et pålæg, altså simpelt hen løfte embedslægens kompetence og magtbeføjelser op på et højere niveau.

Om der er brug for flere regler, ved jeg ikke, men jeg tror ikke, at der nødvendigvis behøver at være flere regler, blot udøvelsen af de regler, der er, bliver mere præcis.

Og jeg er glad for, at ministeren har observeret, at vores forslag er mere vidtgående end det forrige forslag, og det er, fordi vi sådan set mener, at man bør gå imod det, således som jeg tidligere sagde til hr. Ole Vagn Christensen under behandlingen af arbejdsmiljøloven for elever og studerende.

Arbejdsministeren (Jytte Andersen):

Jamen det er faktisk sådan, at embedslægen godt kan give påbud og forbud, og der er også knyttet strafferetlige sanktioner til institutioner og kommunale myndigheder, hvis de ikke overholder de påbud og forbud.

Så det, som Enhedslisten går efter med hensyn til embedslægen, er faktisk muligt, og det er det, der er baggrunden for, at vi ikke synes, reglerne skal præciseres yderligere, for det, som Enhedslisten ønsker, kan sådan set allerede lade sig gøre.

Spørgsmålet er så, om det bliver gjort, men det kan vi jo ikke lovgive for, men vi kan sige til kommuner og amter, at de skal leve op til det ansvar, som de har ifølge den lovgivning, der er vedtaget her i Folketinget, og det vil jeg da meget gerne bidrage til.

Ole Vagn Christensen (S):

Da vores ordfører, hr. Poul Erik Dyrlund, ikke kan være til stede, skal jeg på hans vegne fremføre følgende:

Formålet med dette forslag er stort set det samme som formålet med det SF-forslag, som vi har behandlet tidligere i dag, og Socialdemokratiets holdning til dette forslag er den samme som til SF-forslaget: Vi er imod en udvidelse af arbejdsmiljølovens hovedområde, og bl.a. derfor kan vi ikke støtte forslaget. Begrundelsen herfor har vi givet under behandlingen af B 28, så der er ikke yderligere at tilføje.

Forslagsstillerne beskæftiger sig i forslaget med andre organer end Arbejdstilsynet, og det

kan der være god grund til, for det er jo sådan – som jeg i øvrigt har sagt tidligere i dag – at hele det område, der er til diskussion i dag, er indeholdt i de omfattende reguleringer, der er fastlagt af Boligministeriet, Sundhedsministeriet og Undervisningsministeriet samt af Arbejdsministeriet via Arbejdstilsynet.

Området reguleres via embedslægeloven, og embedslægen kan give påbud. Området reguleres via lov om forebyggende sundhedsordninger for børn og unge, og i den forbindelse bør den kommunale sundhedstjeneste nævnes. Og området reguleres af byggelevens med dens bestemmelser om konstruktion, brandventilation, temperatur og lyd og lys samt sikkerheden på legepladser og andre arealer. Sammenholdt med arbejdsmiljølovens udvidede områder er der altså masser af muligheder for at regulere området sådan, at der kan forebygges imod de problemer af forskellig karakter, som det skal erkendes at der er.

Spørgsmålet er så, om disse værktøjer bliver brugt godt nok, og det gør de efter Socialdemokratiets opfattelse ikke, for så havde vi ikke de problemer, der peges på, og de værktøjer skal bruges. De skal bruges i en koordineret indsats blandt de ansvarlige ministerier, og der bør fastlægges sektoransvarlighed og udarbejdes handlingsplaner, hvis klare sigte er at få afhjulpet de problemer, der er, og i den forbindelse må amter og kommuner også spille en aktiv rolle.

Dette er Socialdemokratiets budskab til de ansvarlige ministre. Og forældrekredse, skolebestyrelser, institutionsbestyrelser, gymnasiebestyrelser og erhvervsskolebestyrelser osv. har efter vores opfattelse også et ansvar for, at problemerne løses, og de har rig mulighed for at trække på de tilstedeværende værktøjer.

Den kommunale sundhedstjeneste må i aktion, bygningsmyndighederne må nu i gang, embedslægen må give påbud, hvis der er behov for det, og Arbejdstilsynet kan i nogle tilfælde bruges, osv.

Børn og unge skal have en god oplevelse i vores institutioner, og det kan de få, hvis der udvises ansvarlighed, og hvis de værktøjer og virkemidler, der eksisterer, bruges i en koordineret indsats.

(Kort bemærkning).

Bruno Jerup (EL):

Jeg tror, det må være klart for alle, der hører hr. Ole Vagn Christensens opremsning af, hvilke forskellige redskaber og kontakter der er at

trykke på, at hvis den koordinering skal foretages af forældrene eller eventuelt børnene – hvis man forestillede sig det – er den ret vanskelig. Det er også ganske tydeligt, at hr. Ole Vagn Christensen indrømmer, at der er problemer, at de ikke er løst på nuværende tidspunkt, og at det vil være godt, hvis de kunne blive løst, og så anbefaler han derefter ministeren at gøre noget mere ved det og prøve at se, om der ikke kan laves en plan, og at få tingene koordineret. Jeg synes, Socialdemokratiets bud er lidt tyndt på det punkt.

Man må også sige, at den tilstand, der er nu, er jo ikke opstået sådan overnight. Den har været her gennem flere år, hvor forældre, institutionsbrugere og personale har påpeget problemet, så derfor kan det undre, at man hverken fra ministeriets side, fra regeringens side eller fra Socialdemokratiets side har sørget for, at den såkaldte koordinering faktisk fandt sted.

(Kort bemærkning).

Ole Vagn Christensen (S):

Den skal blive meget kort, for det synes jeg faktisk debatten fortjener.

Hr. Bruno Jerup fremførte, at Socialdemokratiets argumentation var noget tynd. Men jeg har ligefrem stået her og erkendt, at der er nogle problemer, som også er påpeget fra anden side, og at vi er gået i gang med at tage fat på den opgave. Så må vi se, om de instrumenter, vi her har valgt, kan løse opgaven, og kan de det, er det ikke en tynd argumentation, jeg har stået med.

(Kort bemærkning).

Bruno Jerup (EL):

Det er jo altid rart, når der er en erkendelse, selv i Socialdemokratiet. Men jeg kunne godt tænke mig, hvis hr. Ole Vagn Christensen måske kunne give mig et bud på, hvilke tidsrammer vi snakker om, inden vi får draget nogle konklusioner. Sidste gang vi havde et hurtigtarbejdende udvalg, tog det 1½ år, og det, jeg godt vil vide, er: Hvor lang tid snakker vi om? Snakker vi om et par måneder eller om et halvt år?

(Kort bemærkning).

Ole Vagn Christensen (S):

Når vi står her og fremfører, at vi mener, at problemerne skal løses, og at de instrumenter, der er til rådighed, kan løse dem, er det selvfølgelig, fordi vi ønsker, at det skal gå så hurtigt, som det overhovedet kan lade sig gøre.

Lars Løkke Rasmussen (V):

Hr. Ole Vagn Christensen var i sin ordførertale inde på det i virkeligheden ret omfangsrige regelsæt, der allerede nu regulerer sikkerheden og sundheden rundt omkring på institutionerne, og Folketinget har netop haft en timelang debat om arbejdsmiljøloven, som fuldt ud svarede til den debat, som nu også Enhedslisten lægger op til. Man kunne måske mene, at det ville fremme arbejdsmiljøet her i Folketingssalen, hvis man søgte at koordinere sine forslag, så vi kunne nøjes med én debat om hvert emne.

Men bortset fra det vil jeg blot på Venstres vegne sige - med henvisning til den timelange debat, der er gået forud for den debat, vi har nu - at vi ikke kan støtte forslaget om at udvide arbejdsmiljøloven til også at omfatte skoleelever og studerende m.v.

Forslaget indeholder også en række ideer til, hvordan man bl.a. kan styrke embedslægeinstitutionen, og hvordan man ude i kommunerne kan fastsætte detaljerede regler om arealkrav m.v. Dertil kan jeg blot sige, at i Venstre tillader vi os i modsætning til Enhedslisten at tro på demokratiet. Det er de lokalt valgte politikere, der skal stå til ansvar over for borgerne. Vi har i Danmark et udbygget brugerdemokrati med skolebestyrelser og daginstitutionsbestyrelser. Vi har et regelsæt, som hr. Ole Vagn Christensen også var inde på, og vi føler os fuldt ud trygge, fordi den lokale opmærksomhed om de problemer, der opstår i institutionerne, vil blive bemærket af nogle ansvarlige folkevalgte politikere, som prioriterer ressourcerne og ønsker at give deres borgere de bedst mulige tilbud.

Vi ønsker ikke, at Folketinget også på dette punkt skal tro sig klogere end de lokalt valgte politikere, og vi ønsker slet ikke, at embedsværket - hvad enten det er embedslægeinstitutionen eller andre - skal have større mulighed for at omgøre beslutninger, der er truffet af demokratisk valgte mennesker rundt omkring i kommunalbestyrelserne.

Så uden at forlænge debatten yderligere skal jeg blot tilkæde, at vi i Venstre agter at stemme imod Enhedslistens forslag.

Frank Dahlgaard (KF):

Det ligger Det Konservative Folkeparti meget på sinde, at vi har et godt miljø og gode arbejdsforhold, også i vore institutioner og skoler.

Jeg deltog selv for snart 2 år siden i flere konferencer om spørgsmålet, som gav anledning til, at der blev nedsat en tværministeriel arbejds-

gruppe. Her i foråret afleverede gruppen en redegørelse om elevens og studerendes sikkerhed og sundhed, og de ting, der står i den, har jo i høj grad gyldighed for andre institutioner, herunder vuggestuer og børnehaver. Vi synes i Det Konservative Folkeparti, at det er en god redegørelse med en god kortlægning af problemerne, og der er jo også, som ministeren har tilkendegivet, blevet taget fat på dem fra administrativ side.

Vi synes, at man fra både SF's og Enhedslistens side med dette forslag, skal vi sige, overdriver - ikke problemerne, men at der ikke bliver gjort noget ved problemerne. Det er jo trods alt Danmark, vi lever i; vi lever jo i et demokrati. Det er ikke som i Sovjetunionen eller DDR for 7 år siden, og det er ikke de tilstande, vi ønsker tilbage, og det ønsker Enhedslisten formentlig heller ikke - eller gør man?

Som det har været sagt før, omfatter arbejdsmiljøloven de ansatte, altså dem, der arbejder på institutionerne, i dette tilfælde pædagogerne. I og med, at det er tilfældet, og at pædagogerne stort set opholder sig i de samme lokaler som børnene og de unge, er en masse problemer løst i forvejen; men nu vil man med dette forslag udvide arbejdsmiljøloven til at gælde fuldt ud hele raden rundt.

Der er gjort rede for tingene i den omtalte tværministerielle rapport på en ganske udmærket måde. Vi synes, der er taget hånd om tingene her, og vi mener, at man skyder gråspurve med kanoner, hvis man tager fat og regulerer og laver direkte påbud. Vi har en lang række instanser, som tager sig af arbejdsmiljøet.

Man kunne måske lave en lille åbning over for Enhedslisten og sige, at der er behov for et samlet overblik over alle tingene. Men det er bl.a. noget, rapporten har medvirket til, så vi er ikke positivt indstillet over for dette forslag.

Anne Baastrup (SF):

Der skal ikke herske tvivl om, at SF naturligvis støtter punkt 1 i beslutningsforslaget.

Under forberedelserne af min ordførertale var jeg lidt usikker over for punkt 2 og i kom tvivl om, i hvilket omfang embedslægeinstitutionen egentlig har brug for flere beføjelser, og derfor vil jeg bruge udvalgsarbejdet til at undersøge, hvilke muligheder embedslægen har. Men hvis det er sådan, at der mangler noget i embedslægens beføjelser, vil vi naturligvis være med til at styrke dem.

For så vidt angår punkt 3, er jeg en smule usikker på, hvad det drejer sig om. Jeg går ud fra, at man ikke vil have et regelsæt, der medfører en helt ny arbejdsmiljølov, men det kan vi jo bruge udvalgsarbejdet til lige at få afklaret.

Til sidst synes jeg i og for sig, at hvis at der er usikkerhed om reglerne, ville det være smart, hvis de blev samlet. Vi kan altså sagtens støtte punkt 4, og vi vil gå positivt ind i udvalgsarbejdet.

Vibeke Peschardt (RV):

Den del af forslaget, der angår det, vi lige har behandlet i forbindelse med det foregående forslag, skal jeg ikke kommentere. Den del kan vi ikke støtte, og vi kan heller ikke støtte forslaget som helhed.

Men jeg vil godt lige hæfte mig ved nogle af de nye områder, som Enhedslisten inddrager i sit beslutningsforslag. Det handler om daginstitutioner og plejehjem, og det, jeg specielt vil sige noget om, er embedslægeinstitutionen. Der lægges op til i forslaget, at embedslægerne skal have mulighed for at give direkte påbud på en hel række områder, hvor de i dag kun kan henstille, og jeg vil godt sige, at med det kendskab, jeg har til den kommunale verden – og det gælder også plejehjem, daginstitutioner m.v. – bruger embedslægerne i meget høj grad den mulighed i dag.

Hvis jeg skulle nævne et godt eksempel på, hvordan embedslægerne har virket, bliver det hele sagen om asbestlofterne, der i sin tid blev forseglede eller taget ned rundt om i skoler og institutioner og andre steder. Jeg tror, det var mange hundrede millioner kroner, der blev investeret i arbejdsmiljøet ved den lejlighed. Men også i andre sammenhænge har vi set embedslægerne i funktion, hjulpet af forældrebestyrelserne, som jo er blevet indført i vores daginstitutioner og andre steder. De er også aktive medspillere, og det bevirker, at kommunerne, om jeg så må sige, bliver holdt i ørerne.

Vi finder ikke, der er noget grundlag for at gå ind og lave den slags påbudsforanstaltninger, der er lagt op til her, og vi kan ikke støtte forslaget.

Jan Kørpe Christensen (FP):

Det er svært at tilføje noget yderligere både til denne debat og til den tidligere, så jeg skal prøve at gøre det kort.

Vi mener naturligvis, at der skal være for-svarlige rammer også i daginstitutionerne, som

dette forslag omfatter – i modsætning til det tidligere forslag. Vi vil også gerne have, at der er opmærksomhed over for institutionerne med hensyn til den sikkerhed, der skal være for de studerende og børn i daginstitutioner.

Men jeg må sige, at hvad angår embedslægerne, som nogle også har været inde på, er det jo således, som jeg også tror ministeren var inde på, at embedslægeinstitutionen kan give et påbud – eller et forbud for den sags skyld – så der er ikke de store problemer her, i hvert fald ikke efter vor overbevisning.

Med hensyn til det sikkerhedsmæssige kunne jeg godt tænke mig at få nogle eksempler fra Enhedslisten. Jeg mener, at her i Tinget skal vi lave love, hvis der er brug for dem, men jeg mener ikke, vi skal lave overflødig lovgivning. Den holdning har Fremskridtspartiet som bekendt haft i alle de år, vi har været herinde, og her er der efter vor opfattelse et eksempel på, at man vil lave en lov, der ikke er brug for.

Det må jo skyldes et eller andet forhold i samfundet eller et eller andet problem, at man kommer frem med dette forslag, og derfor vil jeg godt spørge Enhedslisten, om der er konkrete eksempler, hvor der virkelig har været problemer på f.eks. daginstitutionsområdet. Jeg tror, de bliver meget, meget svære at finde. Det er da rigtigt, at man kan lave lovgivning om alt, men spørgsmålet er, om de love også ville blive overholdt, hvis det endelig var.

Fremskridtspartiet er altså ikke tilhænger af det foreliggende forslag, og jeg skal ikke gentage alle de argumenter, vores ordfører fremførte tidligere på dagen i forbindelse med de tidligere forslag, men bare henvise til, at Fremskridtspartiet ikke mener, der er behov for at indføre en lovgivning, der ikke er brug for. Det er der andre partier der gør, og det må vi acceptere og respektere, men det er altså vores grundlæggende holdning.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Dansk Folkeparti kan støtte forslagens punkt 1 og punkt 4, men ikke punkterne 2 og 3, og da vi tidligere i dag behandlede et forslag fra SF, som handlede om det samme som punkt 1, gav vi til kende, at vi ønskede at støtte det forslag.

Punkt 4 drejer sig alene om at samle alle regler vedrørende sikkerhed og sundhed i ét regelsæt. Det er naturligvis fornuftigt nok at gøre det, men det vægter ikke så højt for os, at vi ønsker at stemme for punkterne 2 og 3. Som vi læser punkt 2, lægger Enhedslisten op til, at embeds-

lægeinstitutionens muligheder for at give påbud og forbud skal øges, og det er altså – som det også tidligere har været nævnt i debatten – over for institutioner, som er under kontrol af og står til ansvar over for folkevalgte lokale politikere. Vi ønsker, at ansvaret skal blive liggende dér, hvor det ligger nu, og vi synes i lighed med tidligere ordførere, at en del af det ansvar vil blive taget fra de kommunalt valgte, hvis punkt 2 i Enhedslistens forslag bliver gennemført.

Det er det samme med punkt 3, hvor vi mener at noget af det samme gør sig gældende, og her kan jeg forstå at Enhedslisten ønsker at lovgivningskravet skærpes. Det ønsker vi ikke fra Dansk Folkepartis side.

Så det vil sige, at selv om der er punkter i forslaget, vi kan støtte, ender vi samlet med at stemme nej til Enhedslistens forslag.

Bruno Jerup (EL):

Det er, som flere af ordførerne også har nævnt, et forslag, som er mere vidtgående end det forrige. Nogle, bl.a. vi selv, har også nævnt, at forslagene muligvis kunne have været behandlet under ét, men det har SF ikke ønsket, og det er sådan set derfor, de bliver behandlet hver for sig.

Jeg kan sige, at ud over de elementer, som også var med i det netop diskuterede forslag om skoleelevers placering i arbejdsmiljøloven, rummer det nogle flere grupper, som muligvis er glemt i det andet forslag. Vi har tidligere hørt nogle begrundelser for, at SF havde tænkt sig, at det skulle klares ad anden vej.

Det rummer nogle retningslinjer også for andre institutionsbrugere, bl.a. børn i daginstitutioner. Det har været et gentaget krav fra forældre til børn i daginstitutioner, at de gerne vil have nogle redskaber til at forbedre forholdene. Det har de markeret ved gentagne lejligheder, bl.a. ved en landsdækkende aktion den 31. maj i år, hvor forældrene demonstrerede og krævede en miljølov for børn.

Nogle af de krav, som forældrene dengang stillede til en sådan lov, var, at fremtidens daginstitutioner skal være designet under hensyntagen til og forståelse for børnenes behov, at der pr. barn skal være mindst 4 m² frit gulvareal i grupperum og lign., at bygningerne skal holdes i forsvarlig stand og ligeledes legepladser, at placeringen af daginstitutionen skal ske hensigtsmæssigt i forhold til luft-, jord- og støjforhold, at der skal være mindst 12 m³ luft pr. barn – det skal lige siges, at det er det samme, som

der kræves til voksne – og endelig at man skal inddrage alle de nødvendige eksperter: børnerådet, læger, børneforskere, forældre, pædagoger m.v., for at udforme en samlet lov.

Det er klart, at en egentlig miljølov også for de mindste børn må inddrage forældrene som en meget vigtig faktor, men det handler også om at lytte til børn, og det gælder både de ansatte, forældrene og politikerne. Børnerådet har f.eks. spurgt skoleklasser over hele landet, hvordan skoler og børnehaver skal indrettes. Det er der kommet en meget interessant rapport ud af, som hedder »En god skole at være i, en god skole at lære i«, og hvor der med meget konkrete udsagn belyses en række problemer, som børn har.

Vi har derfor foreslået en udvidelse af embedslægeinstitutionens opgaver og beføjelser, samt at der for alle institutioner opstilles miljø- og sikkerhedsregler. Det ville også være godt, hvis det hele kunne samles under én hat, f.eks. i et fælles regelsæt, så alle brugere af institutioner og skoler kunne finde rundt i det.

Man kan derfor sige, at vores hensigt samlet er at få lavet noget, man kunne kalde en miljølov for børn og unge, som alle kan finde rundt i, som alle kan bruge, og hvor alle får nogle brugbare redskaber.

Så til de forskellige ordførere, som jeg da gerne vil takke for deres kommentarer:

Til hr. Ole Vagn Christensen: Jeg er glad for, at hr. Ole Vagn Christensen trods alt er enig med Enhedslisten i, at der på dette område er en række problemer, som også gentagne gange har været fremhævet af forældre, personale og andre, at de ikke er løst, og at de skal løses. Det er Socialdemokratiets hensigt, og jeg håber så også, at det er regeringens hensigt at gøre noget ved det.

Det er vi trods alt glade for, og så vil vi selvfølgelig vende tilbage til problemet, hvis vi kan se, at det går for langsomt; det har vi jo oplevet et par gange.

Venstres ordfører, hr. Lars Løkke Rasmussen, var imod. Det ved jeg ikke om man kan undres over, for Venstre taler jo ikke børnenes sag. Vi er vant til, at de snakker kommunernes sag og mener, at kommunerne skal have lov til at kalte og valte, som de plejer.

I denne sammenhæng er det åbenbart ikke Venstres ordførers hensigt at sikre, at forældrene, som sådan set også er en vigtig komponent i kommunerne, får nogle redskaber i hånden til at kunne gå ind og kræve nogle forbedrede forhold for deres børn på institutionerne. Nej, vi

skal overlade det hele til nogle udvalgte politikere, og så skal vi bare lukke øjnene! Det er åbenbart Venstres politik over for børnene i denne sammenhæng.

De Konservative er tilfredse med tingenes tilstand. Vi overdriber problemet, siger de, men de er trods alt med på, at der skal være et samlet overblik, og vi takker i hvert fald for støtten til, at man fra konservativ side vil være med til at prøve at se, om man kan skabe et samlet overblik. Det kan da være, at der er andre, der i det mindste også er med på den galej, og så kommer vi da et lille stykke af vejen.

Vi takker for støtten fra SF til punkt 1 og 4 og en lidt mere forbeholden støtte, kan man sige, til punkt 2 og 3, som SF under udvalgsarbejdet gerne vil have lide nøjere undersøgt rækkevidden af. Det er vi da helt med på. På det punkt påstår vi ikke at vi i alle henseender har tænkt alle de tanker, der kan tænkes i denne sag.

Vi er meget villige til at se, om der kan findes en løsning på det problem, men vil gerne understrege, at vi mener, der er et alvorligt problem for børn og unge i institutionerne, og at der på en eller anden måde skal etableres mulighed for, at der bliver nogle redskaber, så også forældrene og institutionerne kan kæmpe for et bedre miljø.

De Radikale kan ikke støtte. De mener sådan set, at tingene er, som de skal være, og at embedslægerne kan gøre alt, hvad de vil. Det kan så undre, at den radikale ordfører i modsætning til den socialdemokratiske ordfører, hr. Ole Vagn Christensen, ikke tog den problemstilling ind, som hr. Ole Vagn Christensen faktisk gjorde: at der var en lang række problemer, som ikke var løst, og at de instrumenter, som den radikale ordfører holdt sig til, faktisk ikke har fungeret.

Fremskridtspartiet kunne ikke støtte, selv om de erkender, at der er mange problemer, og det var den linje, vi også så under den forrige behandling.

Jeg skal til slut også takke Dansk Folkeparti for dets støtte til i det mindste punkt 1 og 4. Det er da altid noget af vejen, selv om de åbenbart ikke er med på at være med til en skærpelse af de forhold, der gælder for institutionsbrugerne, altså for de mindste børn i vuggestuer, daginstitutioner og skolefritidsordninger.

Det synes vi er meget beklageligt, men hr. Kristian Thulesen Dahl har helt ret: Det drejer sig om, at vi faktisk ønsker en skærpelse af det her område. Det er det, der er sigtet. Det er

Enhedslistens målsætning med det her beslutningsforslag at stille pejlemærker efter, at Folketinget vedtager, hvad vi vil kalde en samlet miljølov for børn og unge, som dækker den million børn og unge, som ikke er på arbejdsmarkedet.

(Kort bemærkning).

Lars Løkke Rasmussen (V):

Jeg ved egentlig ikke, om det er ulejligheden værd, for det er jo svært af rokke de sidste dages hellige i deres tro, men alligevel.

Jeg bliver lidt provokeret, når hr. Bruno Jerup siger, at Venstre er ligeglad med børnenes sag, og at vi bare taler kommunernes sag. Jeg vil bare i al stilfærdighed gøre hr. Bruno Jerup opmærksom på – og det er selvfølgelig svært at indpasse i den ideologi, der præger Enhedslisten – at det, jeg sådan set plæderede for, var demokratiets og lokalstyrets sag. Det handler jo om at forene kommunernes sag, børnenes sag og forældrenes sag, og kommunerne er ikke bare sådan nogle store anonyme klumper, men det er de selvfølgelig i Enhedslistens begrebsverden. Jeg lagde mærke til, at hr. Bruno Jerup tog mig som forælder med ind i sådan en pakke, der hed »forældrene mener«. Jeg vil meget have mig frabedt, at hr. Bruno Jerup gør sig klog på, hvad jeg som forælder mener.

Vi har tillid til, at man rundt omkring i et samvirke mellem forældre, pædagoger og ansvarlige, folkevalgte kommunalbestyrelsesmedlemmer løser problemerne, således at man kan give børnene i daginstitutionerne, de ældre i deres centre og eleverne i deres skoler de bedst mulige vilkår. Vi tror altså på demokratiet. Vi tror ikke på, at hr. Bruno Jerup er så meget klogere end alle andre, der også er folkevalgt til et hvert rundt omkring i landets 275 kommuner.

(Kort bemærkning).

Frank Dahlgaard (KF):

Hr. Bruno Jerup er hverken klogere end os andre eller snildere end os andre, men han er en hel del frækkere end de fleste af os. Den konklusion, han drog om mit parti, nemlig at De Konservative ikke vil noget, og at det bare skal fortsætte som hidtil, var jo ikke det, jeg sagde. Jeg gjorde rede for, at jeg selv havde deltaget som ordfører på det her område for mit parti i de konferencer, som fandt sted for 2 år siden, og som førte til nedsættelsen af dette tværministerielle udvalg, som førte til, at der kom en rapport her i foråret, som har været omtalt her, og som anbefaler en række tiltag, men som altså

ikke anbefaler, at man skal gå så vidt som til at argumentere for det, som man gør i Enhedslistens forslag.

Rapporten lægger op til nogle tiltag, og dem støtter vi, og det er ikke at fortsætte med tingenes tilstand. I det hele taget er den argumentation, der køres i bemærkningerne til forslaget, om alle de mange børn, der kommer til skade i skolerne og på institutionerne, jo ikke særlig seriøs. Jeg må sige til hr. Bruno Jerup, at dér, hvor børnene er, er jo dér, de kommer til skade. Der er alt for få, der kommer til skade i hjemmet, for der er snart ikke nogen, der er hjemme mere.

(Kort bemærkning).

Bruno Jerup (EL):

Jeg vil nøjes med en kort bemærkning til hr. Lars Løkke Rasmussen, og den handler om forholdet til demokratiet: Enhedslisten går faktisk så meget ind for demokratiet, at vi ønsker at udvide det til også at betyde, at de forældre, som har børn i institutioner – og det gælder for den sags skyld også hr. Lars Løkke Rasmussen – også får nogle redskaber i hænderne.

Demokrati for Enhedslisten, og det må vi så indrømme, betyder ikke kun, at man en gang hvert fjerde år vælger nogle folk til en kommunalbestyrelse. Nej, det betyder, at hver enkelt borger også har nogle redskaber i hænderne til at forvalte sin egen indflydelse. Det er også demokrati.

(Kort bemærkning).

Jan Kørpe Christensen (FP):

Det er ikke, fordi jeg vil i dialog med hr. Frank Dahlggaard, men jeg vil bare gøre opmærksom på, at de fleste ulykker ifølge statistikken sker i hjemmene. Så ved jeg selvfølgelig godt, at det ikke kun er børnene, der er derhjemme, men det er altså bare en understregning af, at det faktisk er i hjemmene, problemerne er.

Jeg efterlyste, at hr. Bruno Jerup kom med nogle konkrete eksempler på, hvor det har været helt uforsvarligt i institutioner, hvor der er sket ulykker osv. Dem har jeg ikke fået endnu, og det er klart, at hr. Bruno Jerup ikke kan nævne nogen grelle eksempler. Selvfølgelig sker der ulykker alle steder, også i institutionerne, men der er ikke eksempler på nogen virkelig alvorlige ulykker.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Henning Grove):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Uddannelsesudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 1:

Forslag til folketingsbeslutning om brug af elektronisk stemmeafgivning i forbindelse med valg og folkeafstemninger.

Af Kim Behnke (FP) m.fl.
(FremSAT 2/10 96).

Forslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Indenrigsministeren (Birte Weiss):

Fremskridtspartiets beslutningsforslag om brug af elektronisk stemmeafgivning i forbindelse med valg og folkeafstemninger er vel en meget god anledning til, at vi her i Folketinget kan få en principiel debat om papirstemmesedlens fremtid i informationssamfundet.

I Indenrigsministeriet har vi allerede gjort os nogle overvejelser om en eventuel indførelse af elektronisk stemmeafgivning her i landet. Et udvalg under Indenrigsministeriet afgav allerede for et par år siden, det var i 1993, en betænkning, der hed »Valg og edb«. I betænkningen beskrives bl.a. de forskellige former for elektronisk stemmeafgivning og elektronisk stemmeoptælling, der er taget i brug andre steder rundt omkring i verden.

I USA har man f.eks. i mange år foruden mekaniske stemmemaskiner benyttet forskellige former for elektronisk stemmeoptælling af papirstemmesedler, og i de senere år har man tillige i begrænset omfang benyttet elektroniske stemmemaskiner. I Europa er det, så vidt jeg ved, kun i Holland, at man har en længere tradition for papirløse valg.